

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 12

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Revizija mirovnihi pogodb in Podravje

Današnji diplomatski akciji Nemčije za revizijo versailleske mirovne pogodbe so spretno pripravili trdna tla nemški znanstveniki, predvsem zemljepisci in kulturni zgodovinarji. Med Nemci pripravljajo na znanstven način teren za revizijo mirovnihi pogodb in z njo združene priključitve Avstrije k Nemčiji ter za upostavitve predvojne mednarodnega položaja Nemčije, zlasti berlinska mesečna revija »Zeitschrift für Geopolitik«, ki stoji politično blizu ljudski stranki in centru.

Naš dnevni tisk je pogosto uporabljal gradivo iz »Zeitschrift für Geopolitik« za pregledne članke, pa tudi podajal vsebino posameznih razprav kot dopise iz Varšave in Berlina. Ni pa dosedaj omenjal revizionističnega stališča te geopolitične revije in njenega stališča do nemške manjšine v Jugoslaviji, vsled česar smatramo za narodno in državno dolžnost, da poročamo o vsebini januarkega zvezka, ki je ozko zvezana tudi z našim Podravjem.

Januarska številka je posvečena Avstriji. Vprašanje je, če ni to samo začetek smotrenih priprav za poznejšo diplomatsko akcijo za priključitev Avstrije k Nemčiji in za revizijo avstrijskih državnih mej. Na podoben način se je vsaj pred Locarnom začela akcija za revizijo nemško-poljske meje. V tem slučaju bi Nemčija v bodočnosti odprla vprašanje vseh nemških vzhodnih mej; ker pa je to nujno zvezano z revizijo mirovnihi pogodb v Srednji Evropi sploh, katero podpira tudi Italija, zato smatramo, da je to mogoče začetek akcije, ki je življenjsko pomembna za naše Podravje.

Za Podravje najvažnejša je razprava »Die verstummelten Grenzen«, katero sta napisala Otto Maull in Helmut Carstanjen. Maullovo ime je toliko važnejše, ker je Maull danes glavni informator nemške zemljepisne znanosti o Jugoslaviji.

Prvo kar posnamemo iz omenjene razprave je dejstvo, da so Nemci 1928 izvršili lastno ocenitev števila nemškega življa v našem Podravju; ta ocenitev postavi za naše Podravje število, ki je več kot za eno tretjino višje od števila, ugotovljenega za jugoslovenskem uradnem štetju 1921.

Bivša Spodnja Štajerska je kulturno nemška zemlja. Misel narodnega Slovstva je prevzela samo majhen del podeželskega prebivalstva. Na bivšem Spodnjem Štajerskem živi danes 32.000, t. j. 6,6% Nemcev; Podeželsko prebivalstvo Podravja čuti radi kulturne skupnosti z Nemci še vedno nemško. Jugoslovansko je usmerjeno samo izobraženstvo. Velika večina podravskega prebivalstva čuti enotno z avstrijsko Štajersko, vsled česar mora biti minimalna zahteva Avstrije meja, ki gre od Plešivca preko Kozjaka, Konjiške gore, Boča na Donačko goro in Macelj. Južno od tod pa mora Avstrija zahtevati dve plebisitni comi: Prva bi vključila porečje Savinje in Po-

savja, druga pa Kranjsko; glasovanje v njih naj odloči, ali hoče ljudstvo k Avstriji, ali pa k Jugoslaviji.

Razpravi je priložena karta bivše Spodnje Štajerske, katero je izdal Carstanjen. Kot ponazorilo predstojecih Maullovih izvajanj bo vpliv karte na čitatelje še večji, kot pa teksta samega. V duhu Maullovega teksta pokaže Carstanjen nemškemu čitatelju, da narodno čutečih Slovencev na bivšem Spodnjem Štajerskem ploh ni. Kot sestavni del nemškega narodnega trupa je ostro izražen pas zahodnega Prekmurja z vasmi Ocinje, Kramarovi in Fikšinci; nadalje Mursko polje okoli Apač in severne Slovenske gorice do Sladkega vrha na zahod. Nazorno so prikazana središča spodnještajerskega nemštva: Ljutomer, Ormož, Ptuj, Sv. Lenart v Slov. goricah, Maribor z okolico, Sv. Lovrenc na Pohorju, kompaktno nemška in preko Radeljskega prelaza z nemškim narodnim trupom v zvezi je podana Dravska dolina na črti Marenberg - Muta - Vrata - Dravograd; nadalje Guštanj, Slovenjgradec, Vitanje, Konjice, Poljčane, Slovenska Bistrica in Pragersko; južno od Boškega pogorja pa Šoštanj, Celje, Laško Brežice in Rogatec.

Da pa potrdi »očividno« pravico Avstrije do Dravske doline, predstavi Dravsko dolino in Slovenske gorice do črte Maribor - Jarenina - Velka kot pokrajino z mešanim slovensko in nemško govorečim prebivalstvom, ki spada radi grafično povdarenih nemških krajev med Dravogradom in Marenbergom, Maribora in okolico ter Apaškega polja k nemškemu narodnemu trupu. Južno odtod do predlagane minimalne južne meje Avstrije pa poseljujejo Mežiško in Mislinjsko dolino, Konjiško - Savinjsko kotlino, Dravsko polje, Slovenske gorice in Haloze pretežno nemško misleči Slovenci, takozvani Wenden ali Windische. Ob Savinji, Sotli in na Posavju pa prebivajo Nemcem prijazni Slovenci.

In da ima karta tudi gospodarski efekt, povdari Carstanjen tudi za Avstrijo važni prometni trikot Gradec - Maribor - Celovec, katerega raztrga jugoslovanska železniška proga št. 11 v Slov. g. - Maribor - Prevalje.

Mi se bomo na prikazane Maullove in Carstanjenove nazore še povrnili. Zgoraj navedena mišljenja nam v jugoslovenskem Podravju niso nič novega. V vseh podrobnostih je to stališče razvijal že pokojni R. Sieger; poleg njega pa tudi akademski senat graške univerze. Za danes povdarimo samo za naše Podravje važno dejstvo, da nemške in avstrijske zahteve rastejo. To, kar je bil pred desetimi leti maksimalni avstrijski program, to je danes avstrijski minimalni program. Dokaz temu je tudi zahteva po zopetni priključitvi Jezerskega k Avstriji, kar je ob prevratu Koroška prostovoljno odstopila deželni vladi v Ljubljani.

Iz tega, posebno pa še iz revizionističnih nazorov E. Schefferja, zlasti pa bivšega avstrijskega kancelarja Streeruwitza sledi, da ni bila znana Schobrova izjava v Ženevi nekaj slučajnega, ampak izrazito smotrena. Za vse Slovence in Jugoslovane pa je važno, da uvidimo, da moramo najprej, ako hočemo združiti z vprašanjem »Anschlußa« vprašanje naše Koroške, zavarovati po mišljenju svetovne javnosti naše Podravje. Ker argumenti s katerimi zahtevajo Nemci Podravje so slični onim, s katerimi so Koroško že pridobili. In gotovo je, da se v toku časa združitev Avstrije z Nemčijo pač da zavlačevati, ne pa za vedno prepuščati!

F a b 1 s.

Proti volitvam

KER STRANKE V ŠPANIJI ODKLANJAJO UDELEŽBO PRI PARLAMENTARNIH VOLITVAH, GROZI NOVA VLADNA KRIZA.

MADRID, 3. februarja. Čimbolj se bližajo parlamentarne volitve, ki jih je razpisal general Berenguer za 1. marca, tembolj zapleten postaja notranje-politični položaj v državi. Voditelji bivših parlamentarnih strank stoje namreč na stališču, da mora vlada brezpogojno še pred volitvami odstopiti, da se zagotovi popolna svoboda volitev in ukine obsedno stanje tudi v pokrajinah, kjer še obstaja. Vlada je imela sicer tozadevno dolgoletna pogajanja z voditelji bivših strank, toda vsa znamenja kažejo, da ni prišlo do sporazuma. Položaj se je celo tako poostril, da razpravljajo listi že o možnosti kabinetne krize. Odpor posameznih strank proti volitvam postaja namreč vedno večji in nekatere stranke že kar javno agitirajo proti udeležbi pri volitvah. Razen socialistov je tudi katalonska stranka že sklenila, da se ne udeleži volitev.

Socialisti in republikanci upajo, da bo krona v primeru demisije vlade uvedla zopet diktaturo, kar bi nezadovoljstvo prebivalstva z monarhijo še povečalo. Za ta slučaj računajo stranke s tem, da bi se drugi polzkuš proglašitve republike popolnoma posrečil, ker bi bilo vse prebivalstvo odločno na strani revolucionarjev.

Vlada je včeraj zopet razglasila, da se bodo volitve v poslansko zbornico vršile dne 1. marca, v senat pa 16. marca. Tozadevni odlok je že predložen kralju v podpis in se pričakuje, da bo objavljen v petek ali soboto. Vlada napenja vse sile, da pridobi stranke za udeležbo pri volitvah, ven dar pa tozadevno še ni opaziti nobenega uspeha. Stranke namreč prekoslej vztrajajo na svojem stališču, da bodo bližajoče se volitve bojkotirale.

Krožni let poljskih letalcev nad Afriko

VARŠAVA, 3. februarja. V nedeljo dopoldne sta se dvignila na tukajšnjem aerodromu kapetan Skarzpuzki in poročnik Markiewicz k krožnemu letu nad Afriko. Obletela bosta 25.000 km in je let preračunan na 44 dni. Dvokrilnik, na katerem letita, je bil izdelan na Poljskem in ima Wright-Škodov motor z 200 konjskimi silami.

8000 vprašanj porotnikom

PARIZ, 3. januarja. Tu je pričel senzijski proces proti 35 obtožencem, ki so ponarejali bone državne blagajne. Glavni krivec je operni bariton Markin. Sodni spisi tehtajo 23 kg. Porotnikom bo stavljenih 8000 vprašanj glede krivde. O vsakem vprašanju bodo morali porotniki posebej razpravljati in sestaviti zapisnik.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 3. februarja. Zaprt.

Sreda, 4. februarja. Zaprt.

Četrtek, 5. februarja ob 20. uri »Ljubimec« ab, C. Kuponi.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 9. februarja ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Novi sreski cestni odbor v Mariboru

za sodne okraje Maribor (z mestom vred), Slov. Bistrica in Sv. Lenart je imel v nedeljo ob 9. uri svojo prvo sejo in je v njej načelnik g. dr. Juvan prevzel posle. Vlado je zastopal banški svetnik g. dr. Ipavc, ki je zaprišegel novega načelnika in vse člane. Načelnik dozrajnega mariborskega okr. cestnega odbora in prvi podnačelnik novega sreskega cestnega odbora g. Žebot je podal poročilo o dozrajnem delu in razvil program za delo novega odbora. Sklenjeno je bilo, da se uvedejo po enkrat na teden uradni dnevi v obeh okrajih, ki skupno z

mariborskim tvorita novi cestni okoliš, in sicer ob torkih dopoldne v Sv. Lenartu, ob četrkih pa v Sl. Bistrici. Novi odbor je nato razpravljal in sklepal o proračunu za l. 1931., ki se je skombiniral iz vseh treh okrajnih proračunov in ki vsebuje samo najnujnejše potrebe z opisom na stanje cest. Potrebščine znašajo 17.224.082,19 Din. Poleg raznih drugih dohodkov (od banovine itd.) je predvidena 93% na doklada na vse direktne davke, ki bo dala krog pet milijonov dinarjev. Za nekatere nove cestne zgradbe pa se bo najelo posojilo. Proračun je bil soglasno odobren, bo sedaj v smislu pravilnika razporejen na vpogled in nato poslan banški upravi v nadaljno postopanje. Prihodnja seja bo krog 15. februarja. Tekoče posle cestnega odbora bo radi prezaposlenosti g. župana dr. Juvana vodil prvi podnačelnik g. Žebot.

Poceni blago za maske

dobite v Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15

Sobotni planinski dirindaj v »Unionu«

je privabil — kakor vsako leto — tudi letos ogromno maso planincev in prijateljev planinstva ter neprisljlene, planinsko-razpoložene zabave. Videli smo tam vse gori od zastopnikov vseh oblasti in uradov, civilnih in vojaških, pa do zastopnikov industrije, trgovine in obrti ter ročnega in duševnega proletarijata. V dvorani pri plesu, v poststranskih prostorih »pri Marici«, na galeriji v Ribniški ter ostalih kočah pa je bilo vrvenja in drvenja, da si se le s težavo premikal skozi gruče veselih planincev. Nad odrom pa je kraljevala godba »Drave« in neumorno vabila s svojimi zvoki plesalce v vrvež sredi dvorane. Vmes so žvenkljali kravji zvonci, se je oglašalo juckanje in vesela pesem. Prigodni časopis »Pehorska politika« je s svojim zdravim humorjem vzbujal mnogo smeha in zabave. Težka je bila ločitev planincev, ko se je porajalo že jutro drugega dne.

Ob 20-letnici izključitve

Dvomim, da se je kdo mojih »sotripinov« v soboto, 31. januarja, spomnil 31. januarja 1. 1911. Zato posvečam vam, tovariši, ki ste prišli po moji »zaslugi« v konflikt s tedanjimi srednješolskimi disciplinarnimi predpisi, pričujoči spomin, ki je obenem zanimiva slika razmer, v katerih smo študirali in vsled katerih je šla Avstrija neizogibno svojemu poginu nasproti.

Bilo je menda 13. decembra 1. 1910., ko se je vršil v Ptuj v tretji sobi gostilne Zupančič dobro pripravljen in dobro obiskan sestanek ptujskih slovenskih srednješolcev. Glavna »agitatorja« za ta sestanek, ki je imel namen osnovati tajno srednješolsko organizacijo za ptujsko gimnazijo, sta bila tovariša Aleksander Skaza, sedaj uradnik Ljubljanske kreditne banke, ter Vinko Brenčič, sedaj zobozdravnik, oba v Ptuj. Ker pa »nikdo ni prerok v svoji domovini« in je tudi inicijativa za snovanje omenjene organizacije izšla iz Maribora, sva bila določena z že davno pokojnim tovarišem — tedaj sedmošolcem — Ivanom Dečkom, ki je med svetovno vojno umrl za legarjem, da nastopiva na sestanku kot »govornika«. Glavna naloga je pripadla meni — seveda, saj sem bil osmošolec. Spominjam se, da sem razvijal v svojem »govoru« program narodno-radikalne dijaške struje, da so za menoj govorili še toj. Dečko ter tovariši iz Ptuja in da se je rodilo neobgljenče — tajna srednješolska organizacija za ptujsko gimnazijo. Bilo pa je — mrtvorjeno, kajti »sklicatelj« sestanka so bili dovolj neprevidni, da so nanj povabili tudi nižješolce, menda celo drugošolce. Krog gostilne so bili tudi spijoni — nemški kolege naših ptujskih tovarišev, — ki so sestanek izvohalji ter potem udeležence naznanili, in avstrijski birokratizem je zahteval seveda krvavo meščevanje. Padle so »žrtve« — štirje (Skaza, Brenčič, Dečko in jaz) smo bili ob koncu prvega tečaja iz zavodov, katere smo obiskovali, lokalno izključeni, cela vrsta ptujskih tovarišev pa je sedela karcerje. (Samo enega ime mi je znano: bil je to sedanjí mariborski zdravnik-internist dr. Pihlar). Tozadevni akti iz arhivov mariborske in ptujske gimnazije še niso izkopani, bilo bi pa morda — in nemoriam! — vendar zanimivo, da si sedaj v Ptuj biva oča izključenca dasta predložiti konferenčni zapisnik tamošnje gimnazije, kakor sem jaz poprosil za zapisnik iz mariborske gimnazije. Iz pripovedovanja tedaj v Mariboru pri tej konferenci navzočih oseb — sedaj mojih stanovskih tovarišev — pa mi je znano, da se je bil za Dečka in mene hud boj: ali naj bova izključena ali naj bodi »zadoščeno pravici« s 16-urnim karcerjem, ki bi ga imela z Dečkom kot kolovodji odsedeti. Vršilo se je »bojno glasovanje«: vsi slovenski profesorji, med njimi tudi oba kateheta, so glasovali proti izključitvi, vsi nemški profesorji za njo. Edino okolščini, da eden izmed slovenskih profesorjev — kdo ve, iz katerega vzroka, — ni prisostvoval konferenci, je bilo pripisovati izidu glasovanja, ki se je glasil za izključitev — z enim glasom večine. Pa tudi pri enakosti glasov, ako bi bil prišel dotični profesor h konferenci in bi torej moral dirimirati tedanji ravnatelj, že dolgo mrtvi Julij Glowacki, vtelešen avstrijski birokrat, najbrž rezultat ne bi bil drugačen. To pa sklepam iz tega: Ko se je vodila preiskava, sem svojemu razredniku ponudil svoj ptujski »govor«, ki sem ga imel napisanega, češ, ako hočete vedeti, kaj sem govoril, evo mojega govora. In razrednik, ki je bil Slovenec je ta »govor«, pač z namenom, da me potegne iz blata, predložil konferenci. Toda izvedelo se je po ptujskih poizvedbah in preiskavah, da je bilo na sestanku govora še tudi o nečem drugem. Dne 31. decembra 1910. se je namreč vršilo ljudsko štetje. Kakšna so bila avstrijska ljudska štetja, je obče znana stvar. Da bi uradno štetje kontrolirali, so v krajih, kjer je bilo to potrebno, Slovenci po češkem vzgledu prevedli tega leta zasebno ljudsko štetje. Študentje, raztreseni na stanovanjih po vsem mariborskem mestu, smo seveda pri tem pomagali, saj smo poznali v svoji soseščini vsako slovensko kuharico, pestunjo, vsakega hlapca-Slovenca, ki so bili pri uradnem ljudskem štetju seveda vsi vpisani z malimi izjemami, da jim ji »občevalni jezik« nemški; in tako je bilo n.

pr. mariborsko nemštvo zopet pomnoženo za nekoliko tisočev. V svojih ptujskih izvajanjih pa sem pozival ptujske tovariše, naj tudi pomagajo tamošnjim rodoljubom pri provedbi zasebnega štetja. In to je bilo v očeh ravnatelja — avstrijskega birokrata strašen greh, kajti izrazil se je nekoč: »Pomislite, uradne ugotovitve hočejo ti mladi ljudje falzificirati!« Uradne ugotovitve — birokratu sakrosanktne!

Tako se mi je odločila usoda. Dovoljeno mi je sicer bilo, da dovršim srednješolske študije in napravim maturo kot zasebni učenec na mariborski gimnaziji, toda le pod enim pogojem: če ne bom stanoval v Mariboru, ker sem bil po vsej priliki vse preveč nevaren in prevraten element. Na ta način sem bil torej takorekoč konfiniran na svojo ožjo domačijo. No, »konfinacija« je minila, maturo sem prestal in postal svoboden akademski državljan.

Zanimivo v tej zvezi je bilo tudi dejstvo, da je neki slovenski dnevnik ptujske in mariborske izključitve registriral ter lopnil — toda ne toliko po avstrijskem birokratizmu, ampak po »zapeljivalcih« slovenskega dijaštva. Dasi se je vsa zadeva rodila v naših lastnih glavah, je padel udarec — popolnoma po krivici! — po prijatelju dr. Lj. Pičku, ki se še mu sanjalo ni, kaj smo študentje spočeli, ki pa se je potem, ko smo zašli brez najmanjše njegove krivde v blato, izkazal silno plemenitega... Bod: mu po dvajsetih letih za to izrečena iskrena zahvala!

Danes se svojemu »govoru«, ki sem ga tedaj menil pač krvavo resno, smejem kot mladostni naivnosti. Davno sem že odpustil birokratom in zagrizencem, ki so povzročili morda več bridkih ur mojim staršem nego meni, toda dejstva se kljub temu ne dajo napraviti nestorjena, ampak eklatantno pričajo, na kako trhlilih nogah je stal režim, ki se je moral braniti s tako drakonskimi ukrepi proti naivnosti mladih študentov...

M. Ko va čič.

Ljubimec

V duhoviti veseloigri je sloveči angleški pisatelj Bernard Shaw opisal usodo človeka, ki je rojen pod nesrečno zvezdo, da mu je naklonjena pač veliko ženske ljubezni, ki mu pa ni usojeno, da bi si zgradil v zakonu svoje lastno tiho domače ognjišče, temveč je obsojen, da ostane večno samo »ljubimec«. Dejanje je prepleteno z duhovitimi sentemami in dialogi o borbi med starimi in novimi nazori, o ibsenizmu, o moderni ženi itd. V glavni ulozi nesrečnega ljubimca filozofa Charterisa je gospod Vlado Skrbinšek zopet pokazal vse svoje vrline karakternega igralca. Teško ulogo Julije, hčerke polkovnika v pokoju Dan Cravena, ženske, ki hoče imeti moški značaj in vendar v vsem svojem bistvu ostane ženska, je rešila v splošno zadovoljstvo gdč. Ema Starčeva in zopet pokazala, da so takšne vloge njenemu temperamentu najprikladnejše. Oba zastopnika dobrih starih družabnih oblik in nazorov in za usodo otrok vneta očeta, polkovnik v p. Dan Craven in kritik Cuthbertson, sta našla dobra interpretata v gg. Pavlu Koviču in Maksu Furjanu, tako v maskah kakor v nastopu. G. Hinko Tomažič se je s pridom vživel v ulogo zdravnika dr. Paramoreja, ki po zlomu svoje teorije o novi bolezni v jetrih najde uteho v zaroki. Dostojanstvena in kakor vedno uglajena je bila v nastopu gdč. Elvira Kraljeva kot vdova Grace Tranfilld. Manjše vloge Silvije, mlajše hčerke Cravena (ga. Danica Savinova) in dečka — sluge (g. Fr. Blaž) so bile v dobrih rokah: Režija g. Skrbinška je funkcionirala vzorno, vsi partnerji so uloge dobro naštudirali, dejanje je teklo gladko brez mučnih vrzeli. Prevod g. Baukarta je lep. Občinstvo, ki je gledališče v kljub raznim karnevalskim prireditvam popolnoma zasedlo, se je ob duhovitih zapletljivih izbornih zabavalih in igralce z burnim ploskanjem ponovno priklicalo pred zaveso.

V. S.

Mariborski in dnevni drobiž

»Veličanstvo, sad lahko vumrem, kad sem se z Nimi pozdravil...«

Tako priprosto, in vendar globoko občuteno in iskreno je dejal kmet Valent Gugurina minulo nedeljo v Šestinah pri Zagrebu, kjer sta kralj in kraljica prisostvovala poroki štirih novih kmetijskih zakonskih parov. Tisoči in tisoči kmetijskega naroda so se zgrnili ob tej priliki, da vidijo in pozdravijo svojega narodnega vladarja. In on je šel smehljaje in prijazno kramljajoč skozi tesni špalir svojega kmetijskega ljudstva, ki je imelo v očeh solze sreče in ljubezni poljubljalo roke kralju in kraljici. Kralj se je prijazno razgovarjal tudi z Gugurinom, vprašal ga, kako mu je zdravje, koliko je star, koliko ima otrok, ali so vsi zdravi, ali še lahko dela. In kmet Gugurina je odgovarjal, iskreno in srečno, in s solzami v očeh je izrekel uvodoma omenjeno izpoved... Bolj kakor tisoč lepih govorov je kralj tekom zadnjih dni s svojim bivanjem v Zagrebu in okolici in s svojim občevanjem z narodom utrdil jugoslovensko idejo in pokazal na zunaj, da smo trdno povezali svoje palice v eno močno in silno butaro... —

Kralj in omladina.

V nedeljo zvečer, ko sta bila kralj in kraljica v zagrebškem dvoru v družbi predstavnikov vseh slojev naroda, ki so bili povabljeni na čajanko, je prikorakala na trg pred dvorom mnogoštevilna povorka zagrebške srednješolske mladine z veliko in goslovensko zastavo na čelu. Vzklikala je kralju, kraljici, kraljevskemu domu in Jugoslaviji, dokler se ni prikazal v oknu kralji ki je spregovoril mladini tople besede zahvale za izraze ljubezni do kralja in Jugoslavije. Izrazil je svojo neomajno vero v veliko bodočnost domovine. Svoj nagovor je končal:

»Z vero v Boga in poln zaupanja lahko imenom cele naše Jugoslavije sporočim vsem in vsakomur, prijatelju in neprijatelju, da smo eno in da smo odločno do kraja branili edinstvo in svobodo našega naroda. Naj se nihče ne vara in ne dvomi v moje besede. Živeti omladinci!«

In omladina je manifestirala z nepopisnim navdušenjem.

Tužna Koroška.

Smrt pobira med koroškimi Slovenci najboljše, posebno prizadeta pa je družina Zwitter iz Zahomca pri Zili. Pol leta je komaj, kar je preminul v najlepši mladosti za narodno probujo vneta dr. Zdravko Zwitter iz St. Jakoba, četrt leta za njim njegova, za narodno vzgojo zaslužna stara mati Jerica Zwitter, dne 30. januarja pa še njen sin Franc Zwitter, posestnik rodne grude v Zahomcu. Bil je po vzgledu umrle matere kremenit in izobražen narodnjak, in iz njegove hiše, p. d. pri Abujni, — kakor prej pod materjo, — se je širila in vzdrževala narodna zavest po vsej vasi, tako da imenujemo Zahomec lahko čisti, slovensko narodni otok pri Zili. Bog daj blagemu rojaku večni mir in pokoj, bodi mu lahka slovenska zemlja, na katero je bil tako ponosen. Od bolesti obiskani družini naše iskreno sožalje. —

Za rekonstrukcijo državne ceste

od državne meje preko Maribora in do Slov. Bistrice ter nje temeljito popraviti se je izrekel sreski cestni odbor mariborski v svoji nedeljski seji. Sklenil je naprositi bansko upravo, da ukrene v tem smislu vse potrebno. Navedeni del državne ceste je v tako žalostnem stanju, da tuji ki se pripeljejo z motornimi vozili iz Avstrije, mnogokrat ostro kritikujejo to stanje ter se odvrtaajo od Maribora in turistično-izletnih točk v mariborski okolici, kar je kvarno za Maribor in celi okoliš v vseh ozirih. Mi smo na to že ponovno opozarjali in upamo, da bo akcija sreskega cestnega odbora pri banski upravi uspela. —

Dr. Fr. Toplak.

Glavni trg 18. zopet redno ordinira.

KINO

Grajski:

Samo še danes:
PAT in PATACHON
1000 besed nemško.

Union:

Samo še v torek in sredo:
NJIH DVOJE (Ljubezen in zaobljuba)
Film izvanredne lepote.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO

Sobota in nedeljo dvojni spored:
FRED TOMSON — BUCK JONES

Špeharji se združno organizirajo.

Včeraj je bilo v Prepolah na Dravskem polju zborovanje špeharjev, ki so si ustanovili svojo nabavljajno zadružno za nabavo klavne živine zadrugi in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri. Načelnik zadruge je posestnik in bivši poslanec g. Ivan Kirbiš, znan kot propagator kmetijskega združništva. Prijavilo se je takoj 83 članov. —

Dvodnevni kletarski tečaj

se bo vršil dne 13. in 14. februarja (petek in sobota) na banovinski vinarški in sadfarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8.—12. in od 14.—18. ure. —

Preselitev dveh trgovin.

Znana mariborska tvrdka s tehničnim materialom in avtomobili, Josip Moravec, ki uživa vsled solidnosti daleč naokrog splošen ugled, se je preselila iz Tegetthoffove rojstne hiše, ki jo sedaj podirajo, v Cankarjevo ulico št. 1. poleg veletrgovine g. Ivana Šoštarica. — Iz iste hiše se je preselila tudi dobro vpeljana domača tvrdka z dežniki Mila Fava in sicer v Gospoško ul. št. 15. —

Gozdovniki!

V sredo, 4. t. m. ob 2. pop. pridite deško meščansko šolo vsi gozdovniki rdeče članske dobe (12.—16. leta). Ob 3. uri imajo v istem lokalno sestanek odrasli gozdovniki. Dnevni red: ureditev notranjih družinskih razmer, vodniški tečaj, občni zbor Jugoslovanske gozdovniške lige, predavanje. Točna udeležba je za vse strogo obvezna! Mir! Samotni. —

Sreda četrtrek
kabaretna večera
Velika kavarna

Zgodovinsko društvo v Mariboru.

V sredo 4. februarja se vrši ob 20. uri v mali sobi restavracije »Narodni dom« peti večer zgodovinarjev. Na dnevnem redu je predavanje ravnatelja g. J. Glaserja »Zgodovina tiskarništvá v Mariboru«. V zgodovino higijene po bo vodil navzoče mag. pharm. g. F. Minařik s svojim predavanjem »O zgodovini lekarništvá v naših krajih«. Poleg zgodovinarjev vabi Zgodovinsko društvo na peti večer zlasti naše tiskarje, lekarnarje in zdravnike. —

Prleki!

Družabni zabavni večer Prleki pod devizo »prleško gostivanje«, se je moral preložiti na 14. februarja in sicer se bo vršil v veliki kazinski dvorani na Slomškovem trgu. Vabila se razpošljejo do 5. februarja. Kdor pomotoma ne bi dobil vabila, naj se zglašil pri dr. Irgoliču. Jedila, vino itd. naj se oddajo med 2. in 7. uro popoldne v dvorani odbornicam. Kakor kažejo priprave, obeta biti ta prireditve na višku, torej lepša, kakor prejšnje vse tri skupaj. —

Zgodba žene, ki je zgubila prestol

V London je prispela te dni Rani Čatra Kumari Devi, s prestola vržena vladarica male indijske države Ramanagar. Rani Čatra je vzbudila radi svoje neobičajnega slučaja in kot eksotična pojava v Londonu velik interes visoke družbe. Najela je celo nadstropje neke palače, kjer živi popolnoma po obredih bramanizma. Vsako jutro vstane točno ob sedmi uri; dopoldne se posveča molitvi in opravlja verske obrede svoje vere. V tem času ne vzame nika-ke hrane in ji prinesejo šele po končanih verskih obredih zajutrek, ki sestoji izključno iz sočivja in sadja.

Radi Čatra ni več mlada, vendar se ji še vedno poznajo sledovi nekdanje lepote, s katero je slovela po vsej Indiji. Bila je četrta in najljubša žena maharadže iz Ramanagara. Radi svoje lepote in čara je izpodrinila svoje konkurentke ter suvereno vladala nad srcem že postaršnega maharadža. Za njegovega življenja je imela neomejeno oblast v državi in je bila vsaka njena želja zapoved.

L. 1912. je umrl maharadža. V oporoki je postavil za svojega edinega dediča Rani Čatro. Mlada vladarica je imela vse polno sovražnikov, ki so ji zavidali tolikšno oblast, posebno pa še bogastvo. Na čelu njenih sovražnikov so bile ostale tri maharadžine žene. Vendar je niso mogle vreči s prestola. Rani Čatra se je pokazala kot modra vladarica, ki je znala pridobiti simpatije svojih podanikov. Ali njeni sovražniki niso mirovali. Kovali so proti njej tudi zarote, ki pa niso uspeli. Kar se jim ni posrečilo niti s silo, niti z zaroto, to so dosegli legalnim potom. Pred sodiščem so obtožili Rani Čatro, da ni zakonita naslednica maharadža iz Ramanagara, ampak da je naslednik adoptirani maharadžov sin Ram, iz kraljevske rodbine od Nepala. Radža iz Ramanagara je v

resnici svojedobno posinil princa Rama in ga označil v oporoki za svojega naslednika, ker sam ni imel dece. To pa je bilo pred poroko z Rani Čatro. Nekoliko let po poroki je sestavil maharadža novo oporoko, v kateri je imenoval za naslednico Rani Čatro. Vendar prve oporoke, ki je bila shranjena v njegovem arhivu, ni uničil.

Sovražniki Rane Čatre so jo našli in ji na njenem temelju odrekli pravico do prestola. Sodišče je ugodilo njihovi tožbi in je morala Rani Čatra l. 1927 po 15letnem vladanju zapustiti prestol in oditi iz države Ramanagara. Od tedaj vodi stalno borbo za povratek na prestol. V to svrhu je potrošila že težke milijone. Sedaj je prišel njen slučaj pred vrhovno britansko sodišče, ki mora končno odločiti, kdo bo vladar v državi Ramanagar. Rani Čatra, vdova pokojnega maharadža, ali pa njegov adoptirani sin, sedanji maharadža Ram.

Najboljši britanski pravnik bodo zastopali i eno i drugo stranko. Za Rani Čatro bo nastopil med ostalimi tudi sir John Simon, predsednik komisije, ki je v preteklem letu objavila svoje znamenito poročilo o vprašanju bodočega položaja Indije v britanskem carstvu.

Rani Čatra je izjavila po prihodu v London, da veruje v angleško pravico in, da se ne vrne nikoli več v Indijo, ako izgubi pravdo, ki jo vodi, da si pridobi nazaj prestol.

Letni čisti dohodki države Ramanagar znašajo okrog 50.000 funtov šterlingov. To ni prevelika vsota za državo. Ali vladar Ramanagara poseduje nekoliko divnih dvorcev, mnogoštevilno sluzi-ščad, lovišča, bogata na zverjadi in divjačini, ter mnoge dragocenosti. Zato se sigurno izplača biti tam vladar, četudi samo po imenu, ker itak zapoveduje Angleži v državnih poslih.

Prepozno

Pred 22 leti je neki Winshal v Birminghamu stavil nekemu mlademu dekletu ženitbeni predlog. Bil pa je zavrnjen. Leto kasneje je Winshal poročil drugo žensko, živel z njo 21 let v srečnem zakonu in meseca marca 1930 umrl. Njegov starejši sin Harald Winshal pa je doživel sedaj pred dnevi veliko presenečenje. Pošta mu je namreč dostavila pismo, na katerem je bila podpisana Lilly. V pismu izjavlja Lilly, da je ženitbeno ponudbo dobro premislila in obžaluje, da jo je pred dnevi odbila. Pripravljena jo je sedaj takoj sprejeti. Končno prosi Wins-hala, da naj pozabi vsa prejšnja nesoglasja in pride takoj k njej, da se dogovorita glede dneva poroke. Mladi Winshal je vedno znova prečital čudno pismo, vendar pa nikakor ni mogel razumeti, za kaj gre. Šele, ko je natančno pregledal datum, mu je postala vsa stvar jasna. Pismo je bilo napisano že marca 1909 in je bilo namenjeno njegovemu očetu, ne pa njemu.

Moralna Budimpešta

Madžarska dosedaj ni bila glede morala samo na najboljšem glasu, posebno pa še ne Budimpešta. Sedaj pa postaja stvar drugačna. Najprej nameravajo vzgojiti hotelske sobarice. In ker je znano, da je lepo, mlado dekle izpostavljeno v hotelu neprestani nevarnosti, zato so sedaj kratkoma določili za hotelske sobarice starostno mejo. Toda ne morda navzgor, temveč navzdol. V smislu naj-novejše neredbe notranjega ministrstva smejo biti na Madžarskem v hotelih in penzijah nastavljeni v bodoče le nad 40 let stare sobarice in služkinje. Povod za to odredbo vlade je dala stara izkušnja, da so bile — zlasti v podeželskih mestih — ženske nastavljenke po hotelih, penzijah, kavarnah in gostilnah večinoma na slabem glasu in so s svojim slabim vedenjem zapeljale v nemoralno življenje še marsiktero nepokvarjeno dekle. Naredba je veljala tudi za Budimpešto in bo gotovo dosegla svoj namen. Za ženske od 40 do 100 let pa bo sedaj v Budimpešti čez noč prostih vse polno službenih mest.

Od Ludovika XIV.

do Ludovika XIII.

Šef-zdravnik neke umobolnice je pokazal nekemu stalnemu obiskovalcu teh nesrečnežev posebno zanimiv slučaj. Privedel je k njemu bolnika, ki je zatrjeval, da je francoski kralj Ludovik XIV. Obiskovalec, ki se je zelo rad bavil s takimi primeri, je vljudno prosil šef-zdravnika, naj ga vendar pusti samega z bolnikom, češ da ga bo poskušal ozdraviti. »Prosim lepo,« je odvrnil zdravnik skeptično.

Čez dve uri se je obiskovalec vrnil in si obrisal znojno čelo.

»Torej, kako ste opravili?«

»Gre in še sijajno gre! Pojasnil sem mu, da vendar ni mogoče, da bi bil on kralj Ludovik XIV. In bolnik je končno to tudi uvidel... Sedaj le še misli, da je Ludovik XIII! Prosim Vas, gospod doktor, zdravite ga le zopet Vi napreje!«

Smrt v plamenih.

V četrtek je nastal v hiši gostilničarja Mihelaja Žuljevića na Dolu pri Splitu požar, ki se je naglo razširil ter je vpepelil vse poslopje. Katastrofa je zahtevala tudi tri človeške žrtve. Gostilničar Žuljević, njegova žena ter sin, ki so spali na podstrešju, se namreč niso mogli več rešiti. Zadušil jih je dim in so potem vsi trije zgoreli v plamenih. Vsi poizkusi žrtve ter tudi došlih gasilcev, da bi jih spravili na varno, so se ponesrečili. Zgoreli so pri živem telesu.

Boj za kruh.

Za razpisano mesto strojepiske na du-najskem magistratu se je priglasilo nič manj kot 4.000 deklet. Magistrat je moral posebnemu uradniku poveriti nalogo, da registrira vse došle prošnje. Boj za kruh je dandanes pač vedno težji.

Iz otroških ust.

Stric Štefcić se je svojemu nečaku pritožil: »Pomislil Mirko! Agent mi je rekel, da bo moj brivski aparat zadostoval za vse moje življenje in sedaj je že polomljen!...«

Mirko se je zamislil in rekel naivno: »Ali boš sedaj moral umreti, st-iček?«

Za pravičnejšo razdelitev radija

V Berlinu nameravajo izvesti centralizacijo radijevih zalog, ki je razdeljen po nekotikih bolnicah. Skupno razpolaga Berlin s 1000 miligrami, odnosno enim gramom radija, ki predstavlja vrednost 250.000 mark. Vsekakor fantastična vsota za tako majhno množino. Radij je — kakor smo o tem že pisali — najdražja materija na svetu in ga je dobiti le v zelo malih količinah; svetovna letna produkcija znaša okroglo 250 gramov.

Ni znano, če so stvarne zaloge radija večje, kar je težko dognati. Največ se pridobiva radija v belgijskem Kongu. Proizvajanje ima v rokah izključno tamojšnja privatna družba »Radium Belge«. Koliko ga producira in kolike so sploh njegove zaloge, o tem vladajo razna mnenja tudi v krogih znanstvenih specializistov. Razumljivo je, da hočejo znanstveniki doseči, da bi se za to človeštvu koristno materijo odvezel monopol privatni družbi in da bi postal radij dostopen širši javnosti.

Nekateri strokovnjaki so celo predlagali, naj bi se poverilo proizvodnjo in razdelbo radija Ligi Narodov, oziroma njenemu oddelku za pobijanje raka, ki se najuspešnejše zdravi z radijem. Na ta način bi se izvršila pravičnejša razdelitev radija po vsej zemlji. Dosedaj so imela nekatera evropska mesta večje količine radija, kakor bi ga sicer potrebovala, druga so imela neznatne količine ali ga vobče nimajo. Veliki narodni inštitut v Stockholmu ima na pr. 6 gramov radija. Baš toliko ga ima tudi Newyork. V Parizu ima inštitut profesorja Ronssy-a za zdravljenje raka 3 grame in inštitut Curie razpolaga s 6 do 7 grami radija.

Šele v novjšem času je radij središče interesa znanstvenih krogov, pa ne toliko radi svojega fizikalnega pomena, temveč bolj radi svojega biološkega učinkovanja. Zdravljenje z radijem zahteva poleg temeljitega poznanja materije tudi odlično obvladovanje specialne tehnike. Pri uporabi te substance v najmanjših količinah (često uporabljajo palčice 2 miligrama), so potrebni posebej skonstruirani instrumenti. Dela se s cevčkami, iglami ali ploščicami; 10—50 miligramov radijevega sulfata se nahaja v stekleni cevčici, čije stene so debele 1—3 milimetre, dolge pa 1—2 milimetra. Steklene cevčice so zaprte v 0,5 milimetrov debelih srebrnih cevčicah. Platinska igla vsebuje 10 miligramov radija in nje premer znaša 1,7 milimetra, debela pa je 0,4 milimetra. Pokrita je s specielno izdelano kapi-co. Ploščice so izdelane tako, da odgovarjajo tistemu mestu telesa, kamor se polagajo. Radij je enakomerno razdeljen po ploščici.

Pri transportiranju je zahtevana velika opreznost, ker je radij poleg svojega zdravilnega vpliva tudi smrtonosen.

Konec ameriškega bandita

V revolverskem boju z nekim policistom na javni cesti je našel te dni smrt eden najbolj nevarnih in najbolj zasledovanih zločincev Amerike, glasoviti Whitley Kraft, Policija je prepričana, da je s smrtjo tega razbojnika zadela v živo tudi vso zločinsko tolpo, katero je vodil. — Krafta so zasledovale oblasti, odkar je izvršila njegova tolpa pred dvema letoma napad na poslopje »Detroit Newsa«, kjer je uplenila 35.000 dolarjev. Kraft se je nahajal z nekim svojim tovarišem v avtomobilu, ko se je nenadoma pripeljal mimo stražnik Novacki, ki ga je takoj spoznal. Sredi ulice se je v trenutku razvila bitka, ki je končala z usmrtno zloglasnega bandita in ranitvijo njegovega tovariša. Zanimivo je, da sta bila Kraft in Novacki svoječasno šolska tovariša in je vladalo dolgo med njima iskreno prijateljstvo.

Nad 200 civilnih letal na Češkoslovaškem.

Preteklo leto je število civilnih letal na Češkoslovaškem naraslo za 45, tako da je znašalo koncem leta že 205. Aparati pripadajo večinoma zračnim progam, le nekateri so last privatnikov. Privatnih pilotskih diplom je bilo preteklo leto izdanih 61, tako da je sedaj na Češkoslovaškem skupno 118 privatnih pilot. Sploh se civilno letalstvo na Češkoslovaškem silno razvija in uživa tudi podporo vlade.

Sport

Tekme v smučskih skokih za prvenstvo Dravske banovine.

Pod protektoratom g. bana dr. Marušiča so se vršile v nedeljo na skakalnici v Mojstrani tekme za banovinsko prvenstvo v smučskih skokih.

Prireditvi je prisostvoval g. ban dr. Marušič in nekaj sto gledalcev. Snežne razmere so bile dobre. Rezultat tekem je naslednji: 1. Šrnel Bogomir (Smučarski klub, Ljubljana) 109 točk (najdaljši skok je bil 29 m); 2. Rabič Maks (Dovje-Mojstrana) 70 točk (19 m); 3. Ravhekar Tomaž (Jesenice) 66,70 točk (17,5 m); 4. Zupan Ervin (Smuč. klub, Ljubljana); 5. Joško Janša; 6. Jakopič in 7. Janko Janša. Iz Maribora se je udeležil tekem edino Jurič od Smučarskega kluba, ki je dosegel 9. mesto.

Smučska tekma v Kranjski gori.

Ob veliki udeležbi tekmovalcev in gledalcev se je vršila v Kranjski gori medklubska smučska tekma na 18 km, ki jo je priredil SPD v Kranjski gori. Zmagal je v odličnem času odnesel favorit Joško Janša, naš večkratni državni prvak v času 1:58:16; Režek Boris (S. K. Ilirija) 2:02:33, inž. Janko Janša 2:05:14. V kategoriji juniorjev (10 km) je zmagal Kavčič Drago (SPD Kranjska gora) v času 1:04:21. 2. Fürst D. (S. K. Ilirija) 1:07:09. 3. Košir A. 1:09:15.

Klubska smučska tekma SK Železnice

se bo vršila v nedeljo dne 8. t. m. na Pohorju in sicer za seniorje (18 km) in juniorje (8 km). Pravico do starta imajo vsi verificirani člani JZSS.

Nogometni turnir na čast Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagrebu.

Vodilni zagrebški klubi so za praznike priredili velike sportne prireditve na čast Nj. Vel. kralja in kraljice. Prireditvam so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblastev, funkcionarji vseh savezov ter mnogobrojno občinstvo.

V nedeljo sta se kot prvi par sestala Concordia in Sašk (Sarajevo). Tekma, ki je trajala le 2×25 minut, je končala z zmago Concordie 1:0. V drugi tekmi Hašk:Gradjanski, ki je trajala 2×45 minut, je zmagal Hašk s 5:3. Včeraj sta se srečala Sašk in Gradjanski. Rezultat 4:3 (2:1) za Sašk in Concordia:Hašk 3:2 (2:0).

V odmorih nogometnih tekem so se vršile razne lahkoatletске točke, ki so še bolj poživile to lepo sportno manifestacijo.

Sokolstvo

Prednjaški zbor Sokola - matice

ima danes 3. t. m. svojo redno sejo v društveni sobi ob 20. uri. Prinesite januarske statistike.

Einsteinov podpis

Ko se je Einstein peljal v Ameriko, ga je neki mlad umetnik prosil, da bi ga smel slikati. Einstein je res privolil. Ko je bila slika gotova, ga je slikar prosil, naj se podpiše pod sliko. Učenjak je nato napisal pod sliko sledeče besede: »Dieses fette, fette Schwein — soll Professor Einstein sein!« ki pričajo o velikem humorju tega slovitega učenjaka. Toda umetnik je bil silno razočaran in celo u žaljen. Na tak podpis namreč nikakor ni bil pripravljen. Ko pa mu je pozneje več sopotnikov ponudilo prav lepe denarje za ta šaljni podpis Einsteina, je opazil, da se tudi humor velikega učenjaka dobro plačuje ter je za enkrat odklonil prodajo Einsteinovega portreta s podpisom.

Izgubljeni »mirovni peresnik«.

Kakor smo že svoječasno poročali, se je znameniti peresnik, s katerim so bile podpisane znane pogodbe v Locarnu med Nemčijo na eni ter Francijo, Anglijo in Italijo na drugi strani, izgubil. Odposlali so ga v Haag, kjer naj bi bil zastavljen na tamkajšnji mednarodni mirovni konferenci. Sedaj je neka amsterdamska zavarovalnica izplačala mestu Locarnu, čegar lastnina je bilo pero, za odškodnino 5.000 nizozemskih goldinarjev.

M. Zevaccof

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

57

»Sveta Marija!« je zajecjala dekla, prebledela in zardela v svoji usoplosti ter se stresla tako, da ji je padla košarica s srebrnino na tla.

In zamrmrala je:
»Dva kralja! Kakšna kralja moreta to biti!«
»Kralja, kneza, cesarja, mojstra dovršenosti v fizozofijo, z eno besedo, vseh vedah, ki vodijo človeka prav rahlo in polagoma v brezdnost. Le pripravljeno posodo, hčerka moja. In zdaj mi povej:

»Kaj je s kuro, ki sem jo izbral stoterih kur kmetice Justine? Nadejam se, da bo lepo zlato zapečena! Koža mora hrustljati, a meso, znotraj, glej, da bo prav sočno in nežno, tja do sladkega kostanja, s katerim je nabasana.«

»Kura, gospod? I, no, kar se tiče kure, upam, da bosta oba vaša kralja in cesarja zadovoljna z njo.«

»Bene! Kaj pa jeguljina pašeta, ki si jo pripravila včeraj s svojimi debelimi rokami?«

»Pašeta se ravno hladi.«

»Tako jo je izprašal podrobno o vsem jedilnem listu — ne šaljivo, kakor bi si utegnil misliti bralec, marveč resnobno. Nato se je ozrl še enkrat na blestečo mizo in odšel na vrt, od ondot pa v klet, s košarico v roki.

Takrat je zapazil Manfreda, ki je bil pravkar razjahal in privezal konja ob hišnih vratih.

Dobrohoten smehljal je razsvetljal njegov hudomušni, z gubami prepreženi obraz.

»Aha! Pomožne čete so prišle! Ravno ob pravem času mi prihajaš na pomoč!«

»Na pomoč! Kako to mojster Rable?«

Domačin je bil v resnici Rable.

Bil je pisatelj »Gospodske knjige«, ali kakor se je nazival v naslovnem listu »abstraktor kvintessencijske«. Človek bi mu bil prisodil kakih petdeset let.

Čelo je imel napeto, oči živahne in črne, nos majhen in okrogel, ustnice debele. Lep ni bil. A tudi grd se ni zdel človeku.

Kadar je govoril, mu je oživel ves obraz in se izpremenil čudovito. Iz njegovih oči so švigali včasih prezirni bliski, kakor so mu tudi na ustnicah poigravali tuintam čudno bridki usmevi.

Običajno je govoril rad z nekim posebnim zanosom in donečimi besedami. Toda človek ni vedel nikoli, ali se ne norčuje iz ljudi celo v najresnobnejšem razgovoru.

Bil je čudak, ki je govoril fantom in dekletom:

»Ljubite se med seboj! Le korajžo! Čim bolj se boste ljubili, tem zadovoljnejša bo natura. Delajte otročaje kar po ducatih, a same zdrave in rdečelične.«

Siromake, ki so hodili mimo njegove hiše, je pozdravljaj z besedami:

»Stopite noter, pijte in jejte!«

Knezom, vladarjem in drugim visokim osebam, ki so prihajale k njemu iz radovednosti ali po svet

zaradi kakšne bolezni, je pravil prilike, v katerih so se skrivale tako bridke resnice, da ga je sovražil marsikdo med njimi.

Vsem pa je govoril:

»Smejte se, smejte, smejte! Smeha ni nikdar dovolj! In smeh je zdrav; smeh širi vranico; človek se mora smejeti, ako hoče dolgo živeti.«

Toda le malo kdaj so ga videli, da bi se smejal bogve kako.

Večkrat nego to so opažali v njegovem očesu nekakšno ganjenost.

Ob epih poletnih večerih je rad prirejal veselice pred svojimi vratmi. Poslal je po goslača, postavil ga na mizo ali na prazen sod, in ples se je začel pod milim nebom. Nalival je mladim ljudem pijače in gledal njih plese in sukal svoje brčice.

»Kako to, na pomoč«, ga je vprašal Manfred.

»Oh, kaj pa pomeni ta pepelnični obraz?« je dejal nazadnje. »Na kakšno pomoč vprašuješ! Ah, pri Bakhu, na kakšno drugo, kakor da mi pomagaš izbrati par steklenic v teje kleti, ki si jo že večkrat počastil s svojim posetom.«

Manfred je zmajal z glavo:

»Nisem žejen.«

»Nisi žejen: Od kdaj pa je to vzrok, da ne bi maral malo povesejati? Ali si se nemara skregal pri »Vedeževalki«.

Tako govoreč, je Rable pozorno študiral poteze mladega moža.

»Mojster«, je dejal Manfred zdajci, »prihajam se posloviti od vas.«

»Posloviti? Torej odhajaš? Ali si se poslovil tudi od svoje prijetne veselosti, ki sem te ljubil zaradi nje med vsemi? Ali si odslovil prekipjavajočo živahnost svoje mladosti? Ali nisi več Ivan Požeruh, pijanec, babjek in takšen lahkoživec, da se človek kar pomladi ob njegovem dotiku? Ali ne zaslužiš več tega imena, ki sem ti ga dal v svojem prijateljstvu?«

»Ne, mojster«, je dejal Manfred smehljaje se prisiljeno, »kakor vidite sami, nisem več vreden imena, s katerim ste me odlikovali.«

Bogme, da bo res tako, sinko moj. Prav zares, da nisi več podoben tistemu menihu s široko razcepljenim grlom, ki je znal praviti take zabavne doživljaje in tako imenitno tolažiti ogoljufane može, in ki ga je bilo tako prijetno gledati in poslušati. Kaj se ti je vendar zgodilo?«

»Zgodilo se mi je tako, da odhajam, daleč, zelo daleč, in da sem žalosten.«

»Če je samo to, potem ostaneš brez skrbi.«

»Ne, mojster, stvar je taka, da moram odpotovati.«

»Toda prej ne odideš, preden ne večerjaš še enkrat z menoj. Jerica! Jerica!«

Deklica je pritekla.

»Pripravi še za enega.«

»Mojster«, je izkušal Manfred ugovarjati.

»Ne čenčaj praznih besed, sinko moj in zaupaj v svojega starega učitelja. Tvoje srce teži velika žalost, ki čaka samo trenutka, da se izlije. Za zdaj ti pravim samo to: Večerjal boš dobro, večerjal in pil boš še bolje. Potem bova videla, pogovoriva se. Daj, vzemi to koša-

rico in pojdiva skupaj v klet!«

Manfred je ubogal, premagan po dobri volji in nežni dobrohotnosti Rablejevega govorjenja.

V kleti je začel Rable iztikati po vseh kotih; zdaj na zdaj je izbral steklenico in jo izročil z neskončno previdnostjo Manfredu, da jo postavi v košarico.

»Pred vsem, ti dve steklenici anžovinskega vina,« je rekel Rable. Vzemiva štiri, tako bo boljše. Potem, tole žlahtno starino iz burgundskih gor, vzemiva ga šest steklenic in naposled v zaključek tega slavja požiralnikov, vzemiva še te štiri, ki jih imam od »Vedeževalke«. To je skupaj štirinajst steklenic. In štirje bomo, to je ti, jaz in še dva druga, ki morata priti vsak trenutek.«

»Kdo sta ta dva druga?« je vprašal Manfred brezbrizno.

Rabljeve oči so se zaiskrile.

»Poslušaj,« je dejal. »Prisostvoval boš imenitni komediji, kakršno je videl malokdo na svetu — takšni komediji, da vem, da bodo govorili zaradi nje na veke vekov: To vam je bil šaljivec mojster Rable!«

»Kakšna bo neki ta komedija?«

»Saj si slišal govoriti o strašnem menihu, ki mu je ime Ignacij De Lojola in ki hoče zatreti z grmadami vse razkolnike in nove vere?«

»Da. Velika nesreča je, da se rode takšni ljudje. On je zakrivil že mnogim nesrečnikom mukopolno smrt, ker niso molili po istem načinu kakor on!«

»Vidim, da poznaš možaka. A zdaj mi povej, ali si že slišal kaj o poglavarju nove vere?«

»To je Kalvin!«

»Da, Kalvin! Ignacij De Lojola bi dal dvajset let svojega življenja, samo da bi dobil Kalvina v svojo neomejeno oblast. In tudi Kalvin bi rad umrl mučeniške smrti, da pogine obenem tudi Ignacij De Lojola. Sovražstvo, ki navdaja ta dva človeka drugega do drugega, je strašno. Oba gorita hrepenenja, pobiti se med seboj. Možgane imata mogočne, ta kakor oni, in sleherni izmed njiju hoče doseči svoji cerkvi gospodstvo nad ljudmi. No, vidiš! Gosta, ki bosta danes večerjala pri moji mizi, se imenujeta Ignacij De Lojola in Kalvin!«

Manfred je pogledal Rableja z občudovanjem.

Rable pa se je zasmejal — zasmejal se z molčečim smehom; zmagoslavno je zamižal z očmi, in usta so se mu raztegnila do ušes.

»Mojster«, je izpregovoril Manfred, »ali se ne bojite, da pade sovražstvo, ki ga čutita vaša gosta drug do drugega, nekega dne na vašo glavo?«

»Kaj še! Bolj nego me mrzita, me itak ne moreta mrziti. Ta dva moža mi želita instinktivno vse zlo in kar ponosen sem, ko mislim, da se ta strašna voditelja tolp bojita mene, ponižnega učenjaka!«

To reki, se je Rable zamislil in dodal počasi, kakor da bi govoril sam s seboj:

»Onadva sta človeka teme, a jaz ljubim luč. Bojita se me, kakor se bojita vsega, kar je svetlo. Sovražita me. In vendar! Kakšen je pravzaprav moj zločin? Vselej sem pridgal, da je treba spoštovati človeško življenje. Da, da, to je pravi zločin v njihovih očeh. Človeštvo naj ostane nevedno, ker tvori nevednost narodov njihovim voditeljem najmogočnejše orodje trinoštva.«

(Nadaljevanje prih.)

Ako hočete delati
in z lahkim delom zaslužiti doma Din 7.— na uro, vstopite v našo zadrugo. Pouk je brezplačen. Vpisnina Din 10. Obširna pojasnila vam radi pošljemo, ako je priložena znamka za odgovor. Zadruga jugoslovanskih pletarn, Osljček. 128

Izposojevanje mask
v veliki izbiri v hotelu »Osterberger« v Ptujju samo 17. februarja 1931. 255

Perfektno kuharico
in sobarico takoj, sprejemem v Trubarjevi ulici 11 I. 308

Pristno vino,
lastni pridelok, liter po Din 10, priporoča vinotoč Vežjak, Splavarska ulica 6. 266

Novo zidano hišo
še ne popolnoma gotovo z dvema stanovanjima, 35 minut od Glavnega trga z 1000 m vrta ceneno prodam. Vprašati pri Kosu Francu, kolonija splošna na Teznu 109 pri Mariboru. 305

Stavbišča
od ca 600 m² naprej pri Ptujski cesti prodaja poceni Podlipnik. Tezno 37. 233

Iščem
pridno, delavno in pošteno natakario. Nastop službe takoj. Naslov povelja »Večernika«. 309

Pozor!
Najcenejše vino! Liter Din 8.—, izborno staro vino in sladki Prošek, liter Din 20.—, Cafova ulica 7, kino Union.

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom takoj oddam. — Vrbanova ulica 28, pritličje, desno. 306

Poceni v najem
se odda parcela v Aljaževi ul., pripravna za vrt. Informacije daje poštni urad Slivnica. 312

PRESELITVENO NAZNANILO!

Čenjenemu občinstvu in odjemalcem vljudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino z gumijem, tehničnim materijalom in avtomobili iz Slovenske ulice št. 12 v

Cankarjevo ulico št. 1
v vogal Aleksandrove ceste, poleg trgovine I. N. Šoštaršč.
Čenjene odjemalce vljudno prosim, da mi ohranijo še nadalje svojo naklonjenost.
280

Jos. Moravec

Spomnite se CMD!

Bukova drva

cepanice in okroglice dobavlja po vagonih najceneje: Lesna trgovina in industrija

Viktor Glaser, Ruše

Velika kavarna — pustni spored:

7. Balou Reunio
14. V deželi solnca
17. Rouge et noir — ena noč v Monte Carlo

Preselitveno naznanilo!
Mila Favai
trgovina z dežniki in usnjanimi izdelki

javlja cenj. odjemalcem, da se je preselila iz Slovenske ulice v **Gosposko ul. 15** (lokal »Chic«) in prosim za nadaljnjo naklonjenost.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Prevezem PEKARNE

Podpisani vljudno naznanjam cenjen. meščanstvu mesta Maribor i. prebivalstvu okolice, da sem prevzel z današnjim dnevom staroznano PEKARNO v Kiffmannovi hiši, Meljska cesta 23. Opirajoč se na svoje prvovrstno strokovno znanje zagotavljam, da bom vedno postregel cenj. občinstvu z najboljšim pecivom v vsestransko zadovoljstvo. Z odličnim spoštovanjem vabl

Genzker Ludvik.

Maribor, 1. februarja 1931.